

MAANDBERIGTEN,

VOORGELEZEN

IN DE

MAANDELIJKSCHE BEDESTONDEN

VAN HET

Nederlandsche Zendinggenootschap,

betrekkelijk de uitbreiding van het CHRISTENDOM, bijzonder onder de

HEIDENEN.

VOOR HET JAAR 1868. - 71

TE ROTTERDAM BIJ

M. WYT & ZONEN,

DRUKKERS VAN HET NEDERLANDSCHE ZENDELINGGENOOTSCHAP.

Gedrukt voor rekening van het Genootschap.

MAANDBERIGT

VAN HET

Nederlandsche Zendinggenootschap.

Timor Koepang.

Al ligt de groote zee tusschen ons en hen die door ons Genootschap worden uitgezonden met de boodschap van het Evangelie, de afstand verbreekt toch de onderlinge betrekking niet. Wij blijven ons één met hen gevoelen, één in geloof, in liefde, in strijd, in gebed. Als zij worden beproefd, het laat ons niet koel, en als er zegen rust op hun werk, wij juichen en danken met hen; en als zij worden weggeroepen, dan trilt er een snaar van weemoed in ons hart.

Reeds menigmaal hebben onze Maandberigten u de tijding gebracht, dat nu deze, dan die, van de arbeiders op den akker des Heeren in het verre Opsten, was ingegaan tot de rust. Ook thans moeten wij met een enkel woord van een ontslapen broeder spreken; van een man, die eenmaal onze zendeling was; die, ook toen hij had opgehouden dit te zijn, toch altijd in betrekking en briefwisseling met ons bleef, en een warm hart behield voor het Genootschap, dat hem altijd als een wakker Evangeliebode had gewaardeerd.

„Op den 28 October ll.” zoo luidt een bericht dat wij dezer dagen van Br. DONSELAAR ontvingen, *vis te Timor-Koepang* in den ouderdom van ruim 75 jaren, overleden de weleerw. Heer G. HEIJMERING, sedert 1860 rustend zendingleeraar der Protestantische gemeente te dezer plaats.”

In het jaar 1823 bood zich een dertigjarig man, een schippersgezel te *Alkmaar*, ter opleiding voor het zendingswerk, bij bestuurders van het Genootschap aan. Zijn naam was GEERLOF HEIJMERING. Had ook zijn bedrijf hem weinig gelegenheid tot voorbereidende studie gelaten, en was ook

zijn leeftijd reeds eenigszins gevorderd, men meende in hem den regten zin en goeden aanleg voor het zendingwerk te bespeuren. Eenmaal als kweekeling aangenomen, beschaamde hij dan ook de verwachting der bestuurders niet. In het najaar van 1826 verliet HEIJMERING, na voleindigde opleiding, met vier andere zendelingen, het Vaderland. In het najaar van 1828 aanvaardde hij den arbeid op de plaats zijner bestemming, het eiland *Letti*. Geen wonder, dat menige schoone illusie als rook verdween, toen hij, met den werkelijken toestand der bevolking nader bekend geworden, de treurige werkelijkheid in de oogen zag. Het christendom dat hij er vond, was weinig meer dan een christendom in naam. Diepe onkunde heerschte onder hen, die christenen heetten, en hoewel zij zoo trotsch waren op den naam dien zij droegen, dat zij met minachting op hunne heidensche medeburgers nederzagen, kleefde hun toch een verregaand heidensch bijgeloof aan, en maakten velen zich nog in het geheim aan afgoderij schuldig. Ook had HEIJMERING te strijden met een verschil van standten, niet ongelijk aan het kastenwezen in Indië, waardoor meer aanzienlijken vreesden hun gezag te zullen verliezen, wanneer ook geringeren in de christelijke waarheid werden onderwezen. Aan tegenstand en belemmering van allerlei aard ontbrak het in zijn werkkring niet. Maar hij was de regte man voor dien strijd. Sterk door zijn geloof, krachtig van geest en volhardend in zijn ijver, liet hij zich niet ontmoedigen, maar sloeg, vertrouwend op de hulp van zijn Heer, de hand aan het werk. Te regt begreep hij, dat de zending wel moet zaaijen, maar dat de oogst eerst later rijpt. Deed hij ook wat hij kon, om *volwassenen* tot bekeering te brengen, en dankte hij God innig voor elken lichtstraal van hooger leven, dien hij bij dezulken ontdekken mogt, toch oordeelde hij, dat de hoop der zending vooral gelegen was in het *opkomend geslacht*. Van daar, dat hij, zoowel in zijn toenmaligen als in zijn lateren werkkring, met voorbeeldigen ijver het onderwijs der jeugd ter harte nam. Aanzienlijk is het aantal scholen, van

wege het Genootschap door hem opgerigt, en aan den goeden gang van het onderwijs der jeugd was hem veel gelegen. Niet alleen was hij persoonlijk werkzaam om de kinderen te onderrigten, maar hij getrooste zich ook soms geldelijke offers om geschikte meesters te bezoldigen. Zoo schreef hij in een zijner brieven, dat hij reeds f 1000 uit eigen kas tot dat einde had afgestaan, maar nu geen meerdere opofferingen kon doen.

Ondanks den ingespannen ijver der zendelingen, waren de Zuidwester-eilanden een, voor het christendom, weinig vruchtbaar arbeidsveld. Geen wonder dat die geringe vrucht HELMERING diep en smartelijk griefde. Hij kende ook bij ervaring die donkere tijden, die in het leven van zoo menigen Evangeliebode voorkomen, waarin het gewigt der bezwaren hem bijna te veel werd. Dan deed het hem goed, zijn hart voor de broeders in het Vaderland uit te storten. „Zoo is dan weder” – schreef hij eens op Nieuwjaarsdag – „een jaar doorleefd onder veel moeite, zorgen en lichaams-smarten; zoodat, indien Gods goedertierenheid mij niet beter ware geweest dan een leven vol genot, ik in mijn druk reeds lang zou zijn vergaan.” Maar nog meer deed het hem goed, in zulke dagen van bekommering omhoog te zien, en hij zocht dan ook zijne sterkte in het vertrouwen op zijn God. Ook behoorde hij niet tot hen, die al te hoog gespannen verwachtingen koesteren, en, waar die verwachtingen niet worden verwezenlijkt, bij die teleurstelling niets meer hebben dan bitter beklag. Integendeel, hij had een open oog voor ieder zonnestraaltje op zijn weg, en, ook waar hij maar het geringste spoor mogt ontdekken van zegen op zijn werk; ook waar hij maar een enkel bloesemknopje zag uitbotten aan den boom, dien hij geplant had, daar kon hij zich verheugen met kinderlijke vreugd. Hier is het een woord van een paar meisjes, die tot hem zeggen: „wij beiden hebben Jezus reeds met ons hart beginnen te zoeken,” dat hem een traan van blijdschap ontlokt. Daar merkt hij bij eenige van zijne leerlingen kleine eerste beginselen van hooger leven op, en dit doet hem uitroepen: „de Heer overlaadt mij als

„'t ware met geestelijke weldaden. Heer! wat zal ik U vergelden voor de groote genade, die Gij mij betoont?” *Ginds* had hem, bij eene avondwandeling, uit een der huizen van de kampong psalmgezing in het oor geklonken, en toen hij voor het geopend venster ging staan, hoorde hij hoe een jeugdig echtpaar, na geëindigd gezang, nu te zamen bad. En toen hij bij een later gesprek met de jonge vrouw, overtuigd werd, dat het geloof haar waarlijk ernst, dat het haar zaak des harten en des levens geworden was, toen schreef hij: „dat waren dagen vol van vreugd voor mijn hart. Ik wilde thans mijn stand niet verwisselen met dien van de grootsten en geëerdsten onder de menschen.” Die gelukkige opmerkzaamheid op elken zegen, die op zijn arbeid rustte, mogt hem somwijlen brengen tot al te hooge waardering van wat misschien meer uitdrukking van kortstondig gevoel, dan blijvende vrucht des geloofs voor het leven was, toch droeg zij ongetwijfeld niet weinig bij om hem te bemoedigen en te versterken. Men laat zich niet zoo ligt neêrdrukken door het dreigen der zwarte wolken, als men ook den zilverrand ziet, die haar omzoomt.

Tot in 1832 bleef *HEIJMERING* op *Letti* werkzaam. In dat jaar vertrok hij naar het eiland *Timor*, waar hij, na den dood van *TERLINDEN*, de zorg over de gemeente van *Koepang*, de hoofdplaats van *Timor*, op zich nam, en 27 jaren lang, tot op 68 jarigen leeftijd, de betrekking van zendeling-leeraar bekleedde. Ook hier ontbrak het in zijn werkkring niet aan lichtpunten, maar evenmin aan donkere schaduwen. Vooral had hij zich dikwerf te beklagen over de zedeloosheid der Europeanen, die een der grootste hinderpalen voor de verbreiding van het Evangelie onder de inboorlingen was; iets, dat helaas! reeds zoo dikwerf door de ervaring is bevestigd. En het waren juist die Europeanen, wier wandel zulk een slechten invloed oefende, die het meest op het Zendelinggenootschap aan te merken hadden, en de meest scheeve en lasterende geruchten omtrent het werk der zending verspreidden.

Te *Koepang* bleef *HEIJMERING* met den meest ingespannen

ijver al zijne krachten wijden aan de heilige zaak van Gods koningrijk. Wij kunnen hem echter in zijn arbeid niet stap voor stap volgen, noch in bijzonderheden vermelden wat hij verrigtte. Zijne loopbaan is niet rijk aan schitterende feiten en verrassende uitkomsten, die aller aandacht en verbazing wekken. 't Is veelmeer de loopbaan van den krachtvollen en ijverigen, maar nederigen dienstknecht des Heeren, die met alle trouw in stilte doet wat zijne hand vindt te doen. Vooral ook op *Timor* en het naburig eiland *Rotti* maakte hij zich voor het schoolwezen hoogst verdienstelijk, en menige ervaring van de gezegende werking van het christendom mogt hij op zijne scholen opdoen. (1) Zoo schreef hij o.a. omtrent *Babauw*, niet ver van *Koepang* gelegen, het volgende: „Dezen morgen „hield ik mij het eerst onledig met het onderzoek der scholieren, „wier getal thans tot 192 was toegenomen. Ik vond hen „bijna allen tegenwoordig. Een gemengd gevoel van verwon- „dering en blijdschap perste mij bij dit gezigt de tranen uit „de oogen. Vóór weinige maanden slechts zag men de meesten „dezer kinderen dagelijks moedernaakt en als de beesten in „het slijk met elkander spelen, bedekt met vuilheid, waardoor „hier allerwege zoovele huidziekten onder de jeugd heerschen, „en thans waren zij, of half, of geheel gekleed, gereinigd „en bedrijvig in het aanleeren van kundigheden, die, onder „Gods zegen, hen gelukkig kunnen maken voor tijd en „eeuwigheid. Hoe hard, dacht ik, hoe wreed en onmeê- „doogend handelen zij, die durven zeggen en schrijven, dat „men de heidenen toch niet moet storen in hun gelukkig „leven, maar in hun natuurstaat moet laten blijven, waarvan „men dan het geluk zoo dwaselijk hoog weet te verheffen.”

Ook in ruimer kringen, dan hij door persoonlijken omgáng kon bereiken, poogde HEIJMERING nuttig te zijn voor het Godsrijk. Wij zullen hier de talrijke grootere en kleinere geschriften niet opnoemen, door hem in het maleisch ver-

(1) Men vergelijke wat Br. DONSELAAR, zijn opvolger, over deze zending mededeelde. (Zie Maandb. 1866 bl. 97).

vaardigd, of vertaald. Wat ook aan hunne letterkundige waarde moge ontbreken, zij getuigen in elk geval van een ijver, die zich alle inspanning en moeite getroost om het heerlijk doel te bevorderen, en zeker bevatten die geschriften kostelijke zaadkorrels, die, in de harten neêrgevallen, konden rijpen tot vruchtdragende halmen.

Met zijne aanstelling als zendeling-leeraar te *Koepang*, had HEIJMERING opgehouden tot den kring onzer eigenlijke zendelingen te behooren. Toch bleef hij altijd een warm en dankbaar vriend van het Genootschap, en zijne jaarlijksche verslagen, aan het Bestuur ingezonden, getuigden van zijn verlangen om de oude betrekking te handhaven. Het is daarom, dat wij hem dan ook altijd in zekeren zin als een der onzen bleven beschouwen, en thans, bij zijn overlijden, zijner gedenken in ons Maandberigt, gelijk wij dit bij den dood onzer zendelingen plegen.

Mogt de vrucht van wat hij gearbeid heeft, blijvend zijn, en van den onvermoeiden ijver door hem betoond in het werk des Heeren, eene kracht tot opwekking van anderen uitgaan. Zoo zal zijn voorbeeld nog spreken, ook al zwijgt zijn mond, en zal hij nog tot zegen kunnen zijn, ook nadat hij gestorven is.

AMBON. — ROEMATIGA.

Nog een enkel woord over Br. LUYKE. De gedachte aan hem doet zich onwillekeurig naast die aan HEIJMERING voor, want beiden werden in hetzelfde jaar als zendelingen van ons genootschap afgevaardigd. Van het aanzienlijk getal zendelingen, in dat jaar uit Nederland vertrokken, is Br. w. LUYKE thans de eenig overgeblevene. Kort geleden ontvingen wij zijn Verslag over de eerste helft van 1867. Dat verslag bevat veel wat belangstelling verdient, maar weinig, dat, bij wijze van uittreksel, in de Maandberigten kan worden opgenomen. De grijze Br. (hij is bijna 68 jaar) spreekt daar uit de ervaring van een christelijk leven. Zijne jaren zijn hoog geklommen, maar zijn hart is jong gebleven, en zijne liefde voor den Heer is niet verkoeld. Daar ligt iets kinderlijk

eenvoudigs in den toon van zijn schrijven. Men kan het hem aanhooren, dat het hem te doen is, niet om zichzelf, maar om Christus te prediken, Hij is thans de oudste van onze zendelingen. In April schrijft hij in zijn verslag: „Den eerste had ik des morgens eene dankbare herinnering, en wel, omdat het dien morgen *veertig* jaren geleden was, dat ik voor de eerstemaal hier te *Amboina* binnen kwam.” En toch, ondanks die veeljarige werkzaamheid blijft hij doen wat zijne krachten hem toelaten. Gaan wij zijn verslag na, dan zien wij hem rondtrekken door de verschillende gemeenten van zijn werkkring, en wij vinden hem, hier in de kerk; daar in de school; ginds aan het ziekbed; elders op weg om het verlorene te zoeken en terug te brengen, of aan het graf van een ontslapene; overal opwekkend, vermanend, vertroostend met het Evangelie der zaligheid. Als een vader onder zijne kinderen, beweegt hij zich onder de christenen van Ambon. Met smart en bezorgdheid ziet hij hoe op Ambon, vooral ook door Europeschen invloed, een geest van ongeloof en ongodsdienstigheid toeneemt; en waar hij met hooge ingenomenheid van een christelijk gezinden staatsbeambte verhaalt, in wiens huis o. a. dagelijks in den bijbel gelezen wordt, uit hij, met het oog op de heerschende onverschilligheid, de diep weemoedige vraag: „Waar vindt men dat? van welk ander huisgezin verneemt men zoo iets hier?” Ook onder de inlandsche christenen mist hij maar al te zeer opgewektheid van godsdienstig leven, en zelfs waar geen dadelijke onverschilligheid omtrent het Evangelie bestaat, wordt het te weinig als de hoogste schat gewaardeerd, en openbaart zich meer bekommering over de *vele dingen*, dan zorg voor het *éene noodige*. Zoo verhaalt onze Br. van eene jonge vrouw, weleer de ergste ruziemaakster van de plaats, maar in wier gemoed en leven Gods geest eene gezegende omkeering had tot stand gebracht, zoodat zij het vroeger kwaad geheel had afgelegd. Nu was zij lijdend en krank. Zwijgend luisterde zij naar het woord van Br. L., maar 't was vergeefs dat hij haar door vragen iets omtrent

haar innerlijken toestand zocht te ontlokken. Hoe het met de levensmiddelen stond, hoe duur de visch en hoe goedkoop de sago was, dat wist zij hem wel te verhalen; maar zoodra bragt hij niet weêr het gesprek op godsdienstig terrein, of er was geen woord meer uit haar te krijgen. De zoodanigen zijn trouwens niet op Ambon alleen.

Zulke ervaringen bedroeven onzen Br., maar zij ontmoedigen hem niet. Stil gaat hij zijn weg, tevreden zoo hij slechts de goedkeuring van zijn Heer verwerven mag, en in hoop slaat hij den blik voor zich uit, naar de rust daarboven. die den moêgestredene wacht.

Mogt de levensavond van onzen grijzen Br. een gezegend werken blijven, totdat de nacht komt, waarin niemand werken kan; en, wordt hij afgeroepen, zijn heengaan zij in vrede.

BERIGTEN.

De Vereeniging tot uitrusting van zendelingen. — Zeide de Heer tot de zeventig, die Hij uitzond: „Draagt geen buidel, noch male;” en tot de twaalve: „Neemt niets mede tot den weg;” wij mogen niet vergeten, dat onze zendelingen onder andere omstandigheden worden afgevaardigd, en dat zij voor de reis en voor hunne vestiging behoeften hebben, die in Palestina, ten tijde van den Zaligmaker, niet bestonden. Iedereen weet tegenwoordig ongeveer, wat voor eene uitrusting naar Indië benoodigd is. Alles wat op kleeding en huisraad betrekking heeft, is dáár veel duurder dan hier, en het is wijze spaarzaamheid, wanneer de zending, vóór zijn vertrek uit het Vaderland, van vele en velerlei zaken voorzien wordt, die hij niet ontberen kan, zonder gevaar van zijne gezondheid, ja! niet zelden van zijn leven.

Het was onder den indruk van deze behoefte, gepaard aan de begeerte om iets te kunnen toebrengen ter verligting van de uitgaven en van de zorgen van Bestuurders des Genootschaps, dat eenige jeugdige zusters te *Rotterdam*, op den 21 December 1842 besloten de bovengenoemde Vereeniging tot stand te brengen.

De Vereeniging tot uitrusting herdacht, in de maand December van het vorige jaar, haar 25jarig bestaan, en terwijl de Uitvoerende commissie van ons Genootschap hare hartelijke deelneming betuigde aan de zusters, die met zoo veel opoffering van tijd en moeite in haar goed werk volhardden, meende voornoemde Commissie niet te mogen nalaten, aan onze vrienden iets mede te deelen omtrent dien verdienstelijken arbeid.

De Vereeniging heeft sedert hare oprigting 36 zendelingen van kleeding en huisraad, en velen hunner ook van boeken, heilkundige instrumenten en eene zeer goede medicijnkist voorzien. De kleeding werd gedeeltelijk door de dames zelve, gedeeltelijk onder haar opzigt vervaardigd. Steeds zochten zij zich te doen inlichten omtrent de vereischten voor Indië, en zóó verkregen zij eene ervaring, die reeds van zelf moest leiden tot het leveren van wat meest gepast was, waardoor aan de uitrusting eene dubbele waarde gegeven werd. Ieder toch, die geroepen wordt, om voor dierbare betrekkingen het noodige voor een eerste verblijf in Indië gereed te maken, ondervindt maar al te zeer, hoe ligt men zich in de vereischten voor eene goede uitrusting vergissen kan, en door overdaad van onbruikbare en gebrek aan hoog noodige zaken den reiziger last bezorgt of in verlegenheid brengt.

Ter bestrijding van de kosten, wendden onze Zusters zich tot vrienden en vriendinnen van het Genootschap in verschillende streken van ons Vaderland, en niet weinigen gaven aan hare roepstemmen gehoor, zoo door het betalen van eene vaste contributie, als door het inzamelen van gelden. Wij zijn niet genoeg bekend met den omvang van deze handreiking; maar wij meenen toch gerust te kunnen verzekeren, dat de Vereeniging op den duur in vele plaatsen belangrijken steun vond.

Het eerste ontwerp van de Vereeniging ging uit van eene geliefde zuster, die nog geen jaar aan de opbouwning van hare stichting mogt mede arbeiden. Het was Mejufvrouw E. M. HIEBINK, de zuster van onzen Oud-director, die, vervuld met warme liefde voor de zending, eenige vriendinnen voor

het schoone werk bezielde. Reeds den 6^{den} November 1843 bezweek zij. Maar hare nalatenschap bleef in goede handen.

Aan de dames, die het werk met lust en volharding voortzetten, ook in bange dagen, komt de dank toe van het Genootschap. Zij hebben zich vroeger of later, langer of korter, in meerdere of mindere mate, maar toch altijd zeer verdienstelijk voor de zending gemaakt, en van harte bidden wij van den Heer, dat Hij de leden van dezen zusterkring in ruime mate zijnen zegen schenke op haren stillen, schoonen arbeid.

Zou het noodig zijn, na het gezegde, vele vriendinnen van ons Genootschap, die tot nog toe weinig of niet met de Vereeniging bekend waren, opzettelijk uit te noodigen van het hare bij te dragen, om dezen arbeid der liefde te steunen? Ons dunkt, dat voor velen het vermelden van de zaak een spoorslag zal zijn, om er voortaan deel aan te nemen.

Nog in het afgelopen jaar werd door de Vereeniging in de uitrusting van de Broeders BETTINK en LOUWERIER voorzien. Reeds is zij bezig om drie andere Broeders, die, zoodra de krachten des Genootschaps het zullen toelaten, naar Indië vertrekken, een gelijk voorregt te verschaffen. Voor een en ander zullen de behoeften weder vele zijn, en zoo moet alle hulp welkom wezen.

Zou het noodig zijn de Broeders en Zusters in Indië aan te sporen, waar zij iets kunnen toebrengen, om den arbeid der Zusters beter op het doel te rigten, daartoe het hunne te doen, door het geven van inlichtingen omtrent de meerdere of mindere geschiktheid, duurzaamheid, enz. van de ontvangen artikelen? Dit kunnen wij verzekeren, dat zulke inlichtingen altijd dankbaar zullen ontvangen worden.

De Heer zegene bij voortdoring den belangeloozen arbeid onzer Zusters en doe haar het beste loon vinden in de ervaring, dat zij een goed werk deden, nuttig voor onze zendingen en hunne vrouwen, — bovenal Gode welgevallig.

De engelsche zendingbladen hebben onlangs het overlijden berigt van een' der oudste zendelingen, door ons Genootschap

uitgezonden. Br. A. VOS, van 's Gravenhage, bood zich den 29sten Augustus 1803, op 33 jarigen leeftijd aan, om, met zijne vrouw, Br. KICHERER naar Zuid-Afrika te vergezellen. Den 26sten September van dat zelfde jaar werd hij met eenige andere Broederen afgevaardigd, en werd hem bijzonder de zorg voor het schoolonderwijs opgedragen. Het gezelschap bereikte den 19^{den} Januarij 1804, de *Kaapstad*, toen eene hollandsche kolonie. Br. VOS kwam eerst te *Zak-rivier*, later te *Graaf-Reynet*. Spoedig geheel in dienst van het Londensche zendelingennootschap overgegaan, verwierf hij zich zoowel bij zijne bestuurders, als in zijne gemeente de algemeene achting en liefde. Sedert eenige jaren gepensionceerd, overleed hij aan de gevolgen van eenen val op den 4^{den} Junij 1867, op den leeftijd van 96½ jaar, te *Tulbagh*, Kaap de Goede Hoop, betreurd door velen, die gaarne den ouden man hoorden getuigen van de liefde van zijnen Heer.

Het Hoofdbestuur houdt zich bij de Afdeelingen aanbevolen voor het ontvangen van mededeelingen aangaande het verrigte ten aanzien van de voorstellen ter jaarvergadering aangenomen.

Het Dames-Committé voor de loterij ten behoeve der zending naar *Bolaäng Mongondou* verzoekt, dat de voor die loterij bestemde prijzen worden opgezonden tusschen 6 en 16 April, aan het adres van den Heer J. C. NEURDENBURG, Zendelinghuis op de *Rotte*, en dat de gelden voor de loten per aange teekende brieven worden overgemaakt aan het adres van Mejufvr. C. F. G. HOFFMANN, op de *Glashaven* alhier, waar nog, tot 20 April, loten verkrijgbaar zijn.

GIFTEN EN LEGATEN.

AMSTERDAM. Door Ds. PRINS, van D. V. E.	f	50,—
ARNHEM. Als vrucht van het optreden van Br. ULFERS van eene Dames-Vereeniging "	"	6,—
Van C.	"	10,—
's GRAVENHAGE. Van den Heer A. S.	"	50,—
Door Ds. DE RIDDER, van E. extra bijdragen.	"	10,—
Door denzelfden van eene dienstbode.	"	—,50
Legaat van N. N.	"	3000,—
's GRAVESANDE. Door Mevrouw SOLI geb. MAARSMAN, van het Vrouwen-Hulpzendingennootschap.	"	50,84

GOES. Bijdrage.....	f	9,25
Gecollecteerd door Ds. VAN DER SCHEER, te Cortgene.....	"	3,50
HAARLEM. Door Ds. VAN OORDE, gift voor de Ambachts en Geneeskundige Zendingen op Java van N. N. N.....	100,—	
Van het Hulpgenoots., onder de zinspreuk: <i>God wil dat alle menschen zalig worden.</i> ..	60,—	
HENSBRÖEK. Bijdrage.....	"	15,—
HILLEGOM. Van den Heer J. V. M. M. voor 't lezen van Maandberigten.....	"	2,—
Van Mejufv. v. D. M.....	"	1,50
" twee anderen.....	"	—,50
NUMANSDORP. Gecollecteerd in een bidstond.....	"	19,60
OUDEWATER. Door Ds. KRUIFF, van wege den kerkeraad.....	"	5,—
ROTTERDAM. Van (.....).....	"	25,—
Door Ds. VINKE, van de Weesmeisjes in het Geref. Burger Weeshuis.....	"	5,74
Door denzelfden, van twee Zusters der Gemeente.....	"	2,95
Van N. N.....	"	3,—
" N. N. na den bidstond van 2 Maart li.....	"	2,50
Door Ds. VAN DER POT, van een arm gezin, na de lezing der brochure van Da. DE RIDDER.....	"	0,95
SNEEK. Door Ds. KOLFF, catechisatiebus.....	"	16,—
THOLEN. Collecte.....	"	4,—
UTRECHT. Voor de Minsham.....	"	—,25
Door Ds. VAN HOOGBRATEN, van de leerlingen van Mej. L.....	"	3,—
" denzelfden van N. N.....	"	60,—
Van de gemeente Zuijlen.....	"	17,25
Door Prof. TER HAAR, de opb. eener Loterij van dameshandwerk, doof Mej. E. C. J. M.....	262,18	
Door Ds. LUBLINK WEDDIK, van Mej. E.....	"	1,45
" den Heer VAN RIJN, voor 't lezen van Maandberigten.....	"	20,75
WOUDRICHEM. Door Mevr. BUIJS van DER COLFF, voor 't lezen van Maandberigten.....	"	5,50
ZWIJNDRECHT. Voor 't lezen van Maandberigten.....	"	21,05

WASSENAAR. Men verzoekt ons te vermelden, dat de gift van f 10, afkomstig van het Hulpgenootschap "Trouw in 't kleine" bepaald bestemd is voor Br. s. ULFERS.

Vereeniging tot uitrusting van zendelingen.

HUMMELO. Van het Kindergenootschap.....	f	4,64
ZUTPHEN. Door Ds. VAN GRIETHUIJSEN, uit de catechisatiebus.....	"	6,13
Van het Kindergenootschap.....	"	27,16
" de Naai- en Breischool voor behoeftige kinderen.....	"	16,39

Bolaang Mongondou.

AMSTERDAM. Door Ds. FANTEKOEK, van 2 vriendinnen opbrengst eener Loterij... f	127,—
's GRAVENHAGE. Door Ds. DE RIDDER, van S. H.....	10,—
Door denzelfden, van D.....	5,—
" " " N. N.....	—,25
" " " N. N. 2 Coupons à f 2,97.....	5,94
" A. E. 3 personen à 2 ct. per week.....	3,12
HOORN. Van N. N.....	—,50
Door Ds. VAN HOORN, van eene weduwe.....	5,—
ILPENDINGAM. Van een onbekende.....	5,—
SNEEK. Van N. N.....	4,—
ZUTPHEN. Door Ds. B., van Mejufv. E. uit N.....	25,—

Voor de nieuwe kerk te Tondano.

AMSTERDAM. Van de Wed. N. N., postmerk Medemblik..... f	2,47½
ST. ANNA PAROCHIE. Van R.....	1,—
Van W. A.....	—,50
's GRAVENHAGE. Door Ds. VAN DEN BROEK, van A. H.....	12,87½
Gecollecteerd in de bidstond.....	2,50
's GRAVENSANDE. Bijdrage.....	2,50
KAMPEN. Van N. N.....	10,—
ROTTERDAM. Van Mejufv. de Wed. N.....	5,—
Door den Heer D. WACHTER, van J. A. H.....	4,95
Van N. N.....	10,—
" G. M.....	1,—
" 3 personen N. N.....	4,50
Door Ds. VAN GRIETHUIJSEN, van de Dames R.....	50,—
UTRECHT. Door Ds. v. D. MEULEN, als vrucht van de Bidstond.....	10,—
Van de particuliere kas der Afdeeling.....	50,—
Door Prof. TER HAAR, van J. B.....	2,50
Door Ds. VAN HOOGBRATEN, van N. N..... Een dubbele ducaat.	
Van N.....	2,50